



مسیحیت و مسیحیان در متون اسلامی

(مجموعه مقالاتی از تاریخ روابط مسیحیان و مسلمانان)

www.ketab.ir



سرویراستار: دیوید توماس و باربارا روگما

ترجمه محمد حسین محمدپور

عنوان و نام پدیدآور: مسیحیت و مسیحیان در متون اسلامی؛ مجموعه مقالاتی از تاریخ روابط مسیحیان و مسلمانان / سرویراستار: دیوید توماس، باربارا روگما، با همکاری خوان پدرو مونفررسالا و ... [و دیگران]؛ ترجمه محمّد حسین محمّدپور.
 مشخصات نشر: مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری: ۱۹۲ ص.
 شابک: ۷-۴۲۵-۰۶۰۰۰۶۰۰۶-۹۷۸.

وضعیت فهرست نویسی: فیا.
 یادداشت: کتاب حاضر ترجمه بخشی از کتاب «Christian Muslim relations: a bibliographical history, 2009» است.
 عنوان دیگر: مجموعه مقالاتی از تاریخ روابط مسیحیان و مسلمانان.
 موضوع: مسیحیت و اسلام.
 موضوع: اسلام و مسیحیت.
 موضوع: مسیحیت و اسلام -- کتابشناسی.
 موضوع: اسلام و مسیحیت -- کتابشناسی.
 شناسه افزوده: توماس، دیوید ریچارد، ۱۹۴۸- م.، ویراستار.
 شناسه افزوده: Thomas, David Richard.
 شناسه افزوده: روگما، باربارا، ۱۹۶۹- م.، ویراستار.
 شناسه افزوده: Roggema, Barbara.
 شناسه افزوده: مونفررسالا، خوان پدرو، ویراستار.
 شناسه افزوده: Monferrer Sala, Juan Pedro.
 شناسه افزوده: محمّدپور، محمّد حسین، ۱۳۶۱-، مترجم.
 شناسه افزوده: بنیاد پژوهشهای اسلامی.
 شناسه افزوده: Islamic Research foundation.
 رده دیویی: ۲۹۷ / ۴۳۳.
 رده کنگره: BR۲۲۷/۳.
 شماره کتابشناسی ملی: ۶۶۹۸۹.



بنیاد پژوهشهای اسلامی
 آستان قدس رضوی

www.ketab.ir

مسیحیت و مسیحیان در متون اسلامی (مجموعه مقالاتی از تاریخ روابط مسیحیان و مسلمانان)

سرویراستار: دیوید توماس، باربارا روگما

مترجم: محمّد حسین محمّدپور

ویراستار تطبیقی: علی کازرونی زند

ویراستار ادبی: سید جلال قیامی میرحسینی

نمونه خوان: عباس سلمان زاده

حروف نگار: علی برهانی

طراحی جلد: هادی کمالی

چاپ اول ۱۳۹۹ / ۲۰۰ نسخه، رقعی / بها: ۳۰۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد: صندوق پستی ۳۶۶-۹۱۷۳۵
 تلفن و دوزنگار واحد فروش بنیاد پژوهشهای اسلامی: ۰۵۱-۳۲۲۳۰۸۰۳

www.islamic-rf.ir

info@islamic-rf.ir

فهرست مطالب

.....	۵	سخن ناشر
.....	۷	پیشگفتار مترجم
.....	۱۳	مقدمه
.....	۱۳	♦ دیوید توماس

۱. مسیحیان و مسیحیت در قرآن

.....	۳۹	جاکو هامین آنتیلا
-------	----	-------------------

۲. مسیحیان و مسیحیت در تفاسیر اسلامی

.....	۵۶	♦ کلود ژیلیو
.....	۵۶	مقدمه
.....	۵۷	مصادر قرآن درباره عیسی و مسیحیت
.....	۶۲	تفاسیر اولیه
.....	۶۶	نصرانیان و دیگران
.....	۷۵	خاستگاه‌ها و تقسیمات اولیه مسیحیت
.....	۸۳	مریم
.....	۸۸	تولد و کودکی عیسی
.....	۹۲	تحولات تفسیر
.....	۹۴	نتیجه

۳. مسیحیان و مسیحیت در سیره نبوی

.....	۹۷	♦ سلیمان مراد
.....	۱۰۲	ورود مسیحیت به نجران

- ۱۰۵..... مواجهه [حضرت] محمد ﷺ با بحیرای راهب
- ۱۰۶..... توصیف [حضرت] محمد ﷺ در انجیل
- ۱۰۸..... مهاجرت پیروان [حضرت] محمد ﷺ به حبشه
- ۱۱۰..... اعزام نمایندگان مسیحی از حبشه
- ۱۱۰..... نمایندگان از مسیحیان نجران
- ۱۱۲..... نامه به پادشاهان مسیحی
- ۱۱۹..... نتیجه‌گیری

۴. مسیحیان و مسیحیت در آثار حدیثی پیش از قرن سه هجری

- ۱۲۲..... ♦ دیوید کوک
- ۱۲۲..... نخستین احادیث پراکنده و جوامع روایی
- ۱۲۵..... نوشته‌های آخرالزمانی (Apocalyptic) و زاهدانه
- ۱۳۰..... ابن ابی الذنیا (۲۸۱ ق / ۸۹۴ م)
- وضعیت حدیث پس از سال ۱۹۶ ق / ۸۱۵ م تا پیدایش جوامع روایی
- ۱۳۲..... رسمی
- ۱۳۵..... جوامع روایی رسمی اهل سنت
- ۱۳۸..... نتیجه

۵. مسلمانان در قوانین کلیسای مسیحی از سال ۶۵۰ تا ۱۰۰۰ م

- ۱۴۰..... ♦ دیوید فریدنریش
- ۱۴۶..... مسلمانان به منزله صاحبان قدرت: مهاجمان و اربابان
- ۱۵۹..... شکاف و جدایی روزافزون میان اسلام و مسیحیت
- ۱۶۲..... جایگاه متفاوت مسلمانان و یهودیان در قوانین کلیسایی

۶. مسیحیان در منابع فقهی کهن اهل سنت

- ۱۶۶..... ♦ دیوید فریدنریش
- ۱۷۱..... مسیحیان به منزله اهل ذمه
- ۱۸۴..... مسیحیان به منزله اهل کتاب (Scripturists)

سخن ناشر

عن عبدالسلام بن صالح الهروي قال: سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرضا عليه السلام يقول: رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَا أَمَرْنَا. فَقُلْتُ لَهُ وَكَيْفَ يُحْيِي أَمْرَكُمْ؟ قَالَ: يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَيُعَلِّمُهَا النَّاسَ، فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا.

حمد و سپاس بی حد خداوند بزرگ و دانا را سزد که غایت آفرینش انسان را معرفت و عبودیت ذات مقدس خود قرار داد و فرمود: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^۱. درود بر پیامبران الهی به ویژه حضرت خاتم انبیاء محمد مصطفی ﷺ که با تزکیه و تعلیم کتاب و حکمت، زمینه ساز تحقق این هدف متعالی شدند و سلام بر امامان معصوم علیهم السلام، به خصوص عالم آل محمد ﷺ، حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام که ستارگان پر فروغ آسمان معرفت و عبودیت اند و راهنمایان بهر دل صراط مستقیم معرفت و بندگی، و رحمت خدا بر عالمان و پژوهشگرانی که در طول تاریخ با فراگیری و نشر علوم و معارف اسلامی به احیای امر امامت و ولایت پرداخته و مردم را با زیبایی های فرهنگ اصیل اهل بیت علیهم السلام آشنا ساخته اند.

بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی بر اساس نگاه ژرف تولیت فقید این آستان ملک پاسبان در سال ۱۳۶۳ به دستور معظم له تأسیس شد و با الهام از منویات

۱. عبون اخبار الرضا علیه السلام ۳۰۷/۱: از امام رضا علیه السلام شنیدم که می فرمود: خدا رحمت کند کسی که امر ما را زنده کند. عرض کردم: امر شما را چگونه زنده کند؟ فرمود: علوم ما را فراگیرد و به مردم بیاموزد، که اگر مردم زیبایی های کلام ما را بدانند از ما پیروی خواهند کرد.
۲. ذاریات / ۵۶: «و جن وانس را نیافریدم مگر برای آنکه مرا بپرستند».

رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی ره و دیدگاه‌های حکیمانه خلف صالح ایشان، مقام معظم رهبری، حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای مدظله‌العالی و رهنمودهای تولیت معزز با تشکیل گروه‌های پژوهشی و استفاده از نخبگان حوزه و دانشگاه، در راستای تأمین نیازهای فرهنگی جامعه و نظام اسلامی و نسل جوان و زائران بارگاه منور رضوی، به پژوهش و نشر علوم و معارف اسلامی نبوی و سیره اهل بیت عصمت علیهم‌السلام پرداخته و به فضل الهی به توفیقات ارزنده‌ای دست یافته است.

کتابی که پیش روی خواننده ارجمند قرار دارد، نخستین مجلد از مجموعه یازده جلدی با عنوان تاریخ روابط مسیحیان و مسلمانان: مآخذشناسی تاریخی است که در کنار معرفی و توصیف آثار گوناگون درباره تاریخ روابط مسیحیان و مسلمانان، مجموعه بسیار ارزشمندی از مقاله‌های علمی در این زمینه را نیز در دل خود جای داده است. دوره‌ای را که این اثر به آن پرداخته، یعنی سال‌های ۶۰۰ تا ۹۰۰ میلادی و به عبارتی قرن‌های اول تا سوم هجری، مهم‌ترین دوره در روابط میان مسیحیت و اسلام است؛ در همین چند قرن مسیحیان و مسلمانان با باورها و دعاوی دینی یکدیگر آشنا شدند که تا به امروز می‌توان تأثیر عمیق آن را مشاهده کرد. باآنکه بسیاری از جزئیات روابط میان این دو دین در گذر زمان از بین رفته، آنچه برجای مانده نشان می‌دهد که آن‌ها روابط نزدیکی باهم داشتند و هر کدام می‌کوشیدند ویژگی‌های خاص خود را برجسته‌تر سازند. تاریخ این دوره، تاریخ مجادلات و منازعات این دو دین است؛ اما در ورای این منازعات، نوعی هم‌زیستی مشترک و داد و ستدهای دوسویه علمی و حکمی نیز می‌توان مشاهده کرد.

بنیاد پژوهشی اسلامی
آستان قدس رضوی